

Nyhedsbrev nr. 14 november 2003

Foreningen Hexis

Redaktion: Carsten Sestoft
sestoft@hum.ku.dk

Indhold

1. [Redaktionelt](#)
2. [Arrangement 27. november](#)
3. [Bourdieu-konference i Århus, 28.11](#)
4. [Læserbrev fra Anders Høg Hansen](#)
5. [Tysk socialhistorie](#)
6. [Nye bøger](#)

1. Redaktionelt

Pludselig er det som om der igen sker en hel masse omkring Bourdieu: receptionen fortsætter så at sige (se rubrik 3, 5 og 6). Man konstaterer også, at Hexis-medlemmer optræder i offentligheden: vort medlem Kate Østergaard har skrevet en vidunderligt saglig og temmelig tilintetgørende anmeldelse af den bizarre konspirationsteoretiske bog *I krigens hus - Islams kolonisering af Vesten*, som Helle Merete Brix, Torben Hansen og Lars Hedegaard har udsendt på forlaget Hovedland. Anmeldelsen kan læses i Weekendavisen (10.-16. oktober 2003), hvor der naturligvis i overensstemmelse med avisens mondænt-reaktionære salonversion af den nuværende regerings anti-intellektualisme også er givet plads til, at Helle Merete Brix kan udfolde sin islamofobi i en endnu længere anmeldelse af en anden bog om Islam... Desværre kan man kun se Kates artikel på avisens hjemmeside, hvis man er abonnent.

Et andet medlem (Anders Høg Hansen) har sendt et læserbrev - det er meget velkomment med den slags! En opfølgning på den absurde føljeton om opfindelsen af grundlaget for Irak-krigen i Pentagons "Special Plans"-kontor (jf. om Seymour Hersh i nyhedsbrev nr. 12) kan læses i den tyske ugeavis *Die Zeit* fra 30. oktober; se http://www.zeit.de/2003/45/Amerika_2fIrak.

2. Arrangement 27. november

Alle medlemmer har forhåbentlig fået invitationen til hexis' næste åbne arrangement, men for en sikkerheds skyld: det finder sted på DPU (Emdrupvej 101, 2400 NV) i lokale C001 kl. 13-18 d. 27. november.

Thomas Lejre, Peter E. Petersen og Jens Peter Thomsen vil tale om den komparative undersøgelse af fire uddannelser, som de har foretaget i deres kandidatspeciale fra RUC, "Studiekulturer ved lange videregående uddannelser", og som omfatter arkitektskolen, jura, retorik og den humanistiske basisuddannelse. Specialet kan endda downloades ganske gratis på adressen <http://akira.ruc.dk/~jpt/>

Ole Hammerslev vil fremlægge sin ph.d.-afhandling (omtalt i sidste nyhedsbrev), hvori han har analyseret den danske dommerstands udvikling i forhold til det juridiske felt.

3. Bourdieu-konference i Århus

Vort århusianske medlem Gitte Sommer meddeler, at der den 28. november afholdes en Bourdieu-konference i Århus, arrangeret af Carsten Bagge Laustsen samt Kritisk Profil og Sociologisk Forum. Se vedhæftede fil for program og abstracts - det ser interessant ud!

4. Læserbrev fra Anders Høg Hansen

Vort medlem Anders Høg Hansen har reageret på redaktørens omtale af Julie Delalandes bog om børns leg i skolegården i sidste i nyhedsbrev - specielt det aspekt, der angår børns dannelse af selvstændige sociale mønstre: Se vedhæftede fil. Anders Høg Hansen arbejder på en ph.d.-afhandling ved Theory, Culture and Society centre ved Nottingham Trent University (UK) og arbejder desuden ved University of Leicesters Department of Museum Studies. Se nærmere på

5. Tysk socialhistorie

Den 19. september holdt den store tyske socialhistoriker Jürgen Kocka et foredrag på Københavns Universitet, der trods titlen "Sozialgeschichte heute" mestendels var på engelsk. Kocka, født 1941 og repræsentant for Bielefelder-skolen i tysk historiografi (som blandt sine ældre og nu afdøde medlemmer talte Hans-Ulrich Wehler og Reinhart Koselleck), er i dag direktør for Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB); han har bl.a. skrevet om DDRs socialhistorie. I foredraget skitserede han socialhistoriens nyere historie i Tyskland, fra dengang i 1970'erne, hvor den var i pagt med tidsånden og både metodisk og teoretisk fremstod som den tyske historiografis avantgarde, og til i dag, hvor den længe har været udfordret af det såkaldte "linguistic turn" og af kulturhistorien. (Hvad man i Tyskland forstår ved sidstnævnte, kan man få et indblik i ved at læse Wehlers Die Herausforderung der Kulturgeschichte (München, 1998), der bl.a. rummer et udmærket kapitel om Bourdieu.) Kocka sluttede imidlertid med at opridse den usikre mulighed i dag for "a new social turn" efter dette "linguistic turn". En sådan ny socialhistorie kunne og måtte bestå i at integrere nogle af kulturhistoriens indsigter i socialhistorien, hvilket f.eks. kunne blive til "a history of practice(s)".

Dette udtryk fik deres udsendte redaktør til at spørge, om en sådan "history of practice" kunne bruge inspiration fra Bourdieu, hvilket Kocka bejaede, ja han mente endda at vide, at yngre tyske historikere faktisk i en vis udstrækning trak på bourdieuske indsigter og metoder.

Nærmere efterforskning af dette perspektiv har imidlertid ikke givet så meget. Ingrid Gilcher-Holtey fra Universität Bielefeld har anvendt Bourdieu i sin historieskrivning om '68-oprøret (se "Die Phantasie an die Macht." Mai 68 in Frankreich, Suhrkamp, 1995) og har skrevet en introduktion til Bourdieu i et særnummer af Bielefelder-tidsskriftet Geschichte und Gesellschaft ("Kulturelle und symbolische Praktiken: das Unternehmen Pierre Bourdieu", Sonderheft 16: Kulturgeschichte heute, 1996). Hun har også deltaget i konferencen "Hommage à Pierre Bourdieu" i Paris 23.-24. januar 2003, som var arrangeret af Bourdieus Centre de sociologie européenne (se <http://www.ehess.fr/centres/cse/colloque.html>). Men ellers virker det ikke, som om tyske historikere skiltes med deres Bourdieu-inspiration, men sådan noget gør historikere måske i det hele taget ikke.

Ingrid Gilcher-Holtey gæster i øvrigt Københavns Universitet d. 21. november, hvor hun deltager i en mindre konference om maj '68. Det sker i det nye KUAs lokale 22.0.49 kl. 8.45-12.00. Hun holder imidlertid også en forelæsning i det gamle KUAs auditorium 8.1.13 kl. 13.15-15.00 samme dag, hvor hun taler om "Die 68er Bewegung in der Bundesrepublik Deutschland". Altsammen i Njalsgade, 2300 København S.

Når vi nu er ved den tyske socialhistorie, kan det nævnes, at det fjerde bind af Hans-Ulrich Wehlers Deutsche Gesellschaftsgeschichte fra 1700 og frem (bind 1-2: 1987, bind 3: 1995) just er udkommet. Det har titlen Vom Beginn des ersten Weltkrieges bis zur zweiten deutschen Republik (München: C. H. Beck, 2003) og er som de foregående bind struktureret omkring fire grunddimensioner: økonomi/erhvervsliv (Wirtschaft), socialstruktur, politik (politische Herrschaft) og kultur. Et femte bind om perioden efter 1949 er planlagt.

6. Nye bøger

- *Pierre Encrevé & Rose-Marie Lagrave (red.): Travailler avec Bourdieu (Paris: Flammarion, 2003)*

Det er simpelthen en overmåde interessant antologi, som består af bearbejdede indlæg fra en mindekonference om Bourdieu, afholdt i november 2002 ved Ecole des hautes études en sciences sociales (EHESS). Samtlige bidragsydere er på den ene eller anden måde tilknyttet EHESS, og det interessante består bl.a. i at en række forskere taler om Bourdieus betydning for deres arbejde. Det viser nemlig en reception (og anerkendelse) af Bourdieus arbejder (og person), som redaktøren slet ikke vidste eksisterede. Ellers har man haft indtryk af, at Bourdieu havde sine proselytter på den ene side og på den anden side en mængde fjender (det fremgår også, at Bourdieu selv yndede at fremstille det sådan). Men her ser man en frugtbar inspiration for økonomisk teori (Robert Boyer), for lingvistik (Pierre Encrevé og Michel de Fornel), statistik (Alain Desrosières), kunsthistorie (Eric Michaud), virksomhedshistorie (Patrick Fridenson) og for en lang række historikere af forskellig specialisering, bl.a. Roger Chartier, Pierre Vidal-Naquet, Lucien Bianco og Nancy L. Green. Desuden og oplagt nok en række antropologer og sociologer, herunder et antal af hans 'egne' folk (Francine Muel-Dreyfus, Monique de Saint-Martin, Gisèle Sapiro etc.); selv den ellers ret vrisne Luc Boltanski siger nogle meget anerkendende ord. Antologien indledes af et meget langt og uhyre subtilt (dvs. undertiden ubegribeligt) indlæg af Bourdieus samarbejdspartner i perioden 1961-1972, Jean-Claude Passeron, som bl.a. diskuterer nogle af deres senere uenigheder om forholdet mellem videnskab og politik og om sociologiens epistemologi.

Det virker en smule overvældende, når folk, der som Passeron, Vidal-Naquet eller sociologen Robert Castel selv er eminente repræsentanter for deres fag, udtrykker deres anerkendelse af Bourdieu i ord som "han havde det bedste teoretiske hovede i anden halvdel af det 20. århundrede" (Passeron) eller "hans indiskutable intellektuelle overlegenhed i hele hans generation, som jeg selv er del af" (Vidal-Naquet), mens Castel blot klassificerer ham blandt "de store mænd", les grands hommes. Der er naturligvis deri lidt af mindeordenes overdrevne retorik, som franskmændene ikke plejer at spare på, men de havde dog ikke

behøvet at sige sådan, og for den, der som redaktøren har hørt med hvilken ærefrygt navnet Vidal-Naquet blev udtalt af en yderst distingveret (men lavere rangerende og yngre) Paris-professor, antager dennes udsagn unægtelig en vis vægt.

Heldigvis er det ikke lobhudling altsammen, tværtimod finder man også en lang række saglige og konstruktive kritikker og diskussioner af Bourdieus begreber, ideer og modeller, når de bringes i anvendelse af specialister. Interessant nok finder flere af dem Bourdieus overordnede ideer (f.eks. feltteori og hans handlingsteori) mere frugtbare end det, Bourdieu har skrevet om deres fag (f.eks. sprog eller økonomi). Generelt mærker man, at Bourdieus EHESS-kolleger selv er af høj intellektuel standard; her er der folk, der for en gangs skyld forstår, hvad han er ude på og kan forholde sig konstruktivt til det. Kort sagt, endelig en frugtbar diskussion af Bourdieus arbejder.

Af samme grund bliver det interessant at se om indlæggene ved en anden minde-konference også bliver publicerede. Ved Collège de France blev et "Colloque Pierre Bourdieu" afholdt 26.-27. juni 2003 med deltagelse af bl.a. Passeron, Claude Seibel, Ian Hacking, Aaron V. Cicourel, John Searle, Anna Boschetti, Eric Hobsbawm og Jack Goody. Programmet kan ses på adressen http://www.college-de-france.fr/site/ins_dis/p1052908454219.htm

Sammesteds kan man i øvrigt også downloade filosofen og Wittgenstein-eksperten Jacques Bouveresses mindeord om Bourdieu.

- *Anna Boschetti: La Poésie partout. Apollinaire, homme-époque (1898-1918) (Seuil, coll. "Liber", 2001)*
- *Anna Boschetti: La rivoluzione simbolica di Pierre Bourdieu (Venezia: Marsilio, 2003)*

Litteraten Anna Boschetti er professor ved universitetet i Venedig og er i Bourdieu-sammenhæng mest er kendt for sin fortræffelige bog om Sartre, Sartre et Les Temps Modernes (Minuit, 1985), der også findes på engelsk med titlen *The Intellectual Enterprise* (Northwestern University Press, 1988). Det er lykkedes redaktøren at overse hendes nu to år gamle bog på fransk om digteren Apollinaire og hans komplicerede forhold til det litterære felt i Frankrig i begyndelsen af det 20. århundrede; og tid til at studere den nærmere har der desværre heller ikke været. En anmeldelse af bogen med et svar fra Boschetti på samme kan findes på den for litterater generelt interessante og righoldige hjemmeside [fabula.org](http://www.fabula.org) under den nye rubrik om feltbegrebet (at feltbegrebet har fået indfødsret på denne mere eller mindre officielle franske litteraturforsker-hjemmeside er i sig selv et interessant vidnesbyrd om de franske litteraters horisontudvidelse); se <http://www.fabula.org/atelier.php?Champ>

Skulle der være både italiensklæsende folk blandt vore medlemmer, vil de givetvis kunne få udbytte af hendes nye samling af artikler på italiensk (på nær én alle publiceret før) om "Bourdieus symbolske revolution".

- *Michel Onfray: Célébration du génie colérique. Tombeau de Pierre Bourdieu (Galilée, "L'espace critique", 2002)*

Så vidt det kan afgøres er denne bog af den 43-årige filosof Michel Onfray et forsøg på at fastholde og fortsætte Bourdieus aktivitet som politisk og polemisk intellektuel, omend ud fra et perspektiv, der kan forekomme ret lidt bourdieusk, nemlig den nietzscheansk-libertære tradition, hvilket formentlig må være sådan noget Gilles Deleuze-agtigt. Noget sådant ville Bourdieu formentlig både have en vis sympati og en vis skepsis overfor.